

Sarkano partizānu “varoņdarbi” Kurzemē 1944. – 1945. gadā

Tuvojoties Otrā pasaules kara beigū 70. gadskārtai, ir vērts ne tikai aizdomāties par tās pieminēšanu Rīgā, Maskavā vai Londonā, bet arī atcerēties kara pēdējos mēnešus Kurzemē. Savulaik noklusēta un daudziem vēl šodien maz zināma kara vēstures sastāvdaļa ir padomju kaujinieku terors un vēršanās pret Kurzemes civiliedzīvotājiem. Ilgus pēckara gadus šī bandītiskā darbība tika uzskatīta par padomju partizānu kustību, pat nekautrējoties apgalvot, ka tā ir saņēmusi plašu tautas atbalstu. Tomēr mūsdienās apzinātie kara un pēckara dokumenti, un laikabiedru sniegtās liecības daudzus no padomju kaujinieku “varoņdarbiem” liek saukt par kara noziegumiem, turklāt to vaininieki lielākoties tā arī ir palikuši nesodīti.

PSRS kaujinieki Kurzemē

Saskaņā ar vēsturnieku jaunākajiem pētījumiem, 1944. – 1945. gadā Kurzemē darbojās dažādas izcelsmes padomju kaujinieku vienības. Tikai daļa no tām formāli pakļāvās 1943. gada maijā Maskavā izveidotajam Latvijas partizānu kustības štābam vai Latvijas Komunistiskās (boļševiku) partijas Centrālajai komitejai. Daudzas padomju diversantu grupas uz Kurzemi bija nosūtītas PSRS Iekšlietu tautas komisariāta, Valsts drošības tautas komisariāta, sarkanās armijas pretizlūkošanas pārvaldes “Smerš” (“Nāvi spiegiem”) un dažādu frontu uzdevumā. Pēc aptuvenām aplēsēm, līdz kara beigām kaujinieku skaits, kas atradās Kurzemē, sasniedza ap 1600 cilvēku, no kuriem 1129 (vairāk kā 2/3) bija no PSRS desantēti diversanti, padomju karagūstekņi un no nacistu okupētajiem Krievijas apgabaliem uz Latviju evakuētas personas, un tikai 449 – vietējie iedzīvotāji. PSRS kaujinieku darbība ir dokumentēta arī Liepājas Kārtības policijas departamenta direktora pulkveža-leitnanta Eduarda Ozoliņa ziņojumos par situāciju Kurzemē 1944. gada decembrī – 1945. gada februārī. Tajos konstatēts, ka “bandītu darbība izplatījies Ventspils un Talsu apriņķos. Aizputes apriņķa ZR malā un Kuldīgas apriņķa Z malā. No bandītu puses izdarīti terora akti, kā lauksaimnieku aplaupīšanas, tiltu uzspīdzināšanas, noliktavu nodedzināša-

nas, vācu karavīru un latviešu policijas ierēdņu nošaušanas. Bandīti komplektējas no boļševiku izpletņu lēcējiem, kara gūstekņiem un dezertieriem. [...] Bandītu darbība galvenokārt izpaužas laupīšanā, aizsargu un policijas darbinieku aizvešanā. Tiek meklētas arī citas sabiedriskas personas, kā pagastu vecākie un citi. Aizvestie, kā tas vēlāk konstatēts, tiek pēdīnāšanas nošauti. [...]”

Pretēji padomju propagandas apgalvojumiem kurzemnieku attieksme pret šīm padomju kaujinieku grupām lielākoties bija noraidoša. Arī pašu sarkano partizānu dokumentos varam lasīt, ka “vietējie iedzīvotāji vairāk centušies palīdzēt leģiona dezertieriem, nevis partizāniem”. Pašu kaujinieku izdarītās slepkavības te gan attaisnotas ar kara tribunālu lēmumiem par “tautas ienaidnieku” sodīšanu, un nav noklusētas arī notikušās laupīšanas. “Bieži turīgajās saimniecībās mums produktus nedeķa, aizbildinoties, ka neesot. Tādos gadījumos parasti sacijām: “Iedod, saimniec, atslēgas, paskatīsimies pašī!” Pusi no produktiem paņēmām sev, pusi atstājām saimniekiem,” šādi veiktās rekvizīcijas diezgan piesardzīgi pēc kara aprakstīja bijušais “Sarkanās bultas” partizāns Alfrēds Mūrnieks. Konkrēti fakti par PSRS kaujinieku noziegumiem pret Kurzemes iedzīvotājiem ir fiksēti vācu militārās izlūkošanas operatīvās grupas “SS Jagdverband Ostland” pārskatā par stāvokli 1945. gada martā, aprīlī. Saskaņā ar šo ziņojumu Cīravas–Dzērves pagastā vairākas saimniecības ir izlauzījuši kaujinieku grupa, ko veidojuši 20 krievi, bruņoti ar mašīnpistolēm un rokasgranātām. “Dzērves “Brašās” telpās bijuši četri bandīti, “Dubeniekos” – 20. Nolaupītas visas pārtikas vielas, drēbes, veļa, apavi, vērtslietas, nauda. Pārmeklētas krāsni, matračī utt. “Dubeniekos” bandīti nav varējuši atrast gaļu, tādēļ istabā sakūruši no papīriem uguni un dedzinājuši saimniekam rokas.” Līdzīgi noziegumi bija notikuši arī Zlēku pagastā, kur “28. martā plkst. 23.00 Laidzes ciemā, piedaloties 20 bandītiem privātos tērpšos (to starpā viena sieviete), aplaupītas piecas saimniecības.

(Turpinājums 6. lpp.)

PATRIOTISMS PIEVEIC LAIKA APSTĀKĻUS

Adelaidē gada pirmā
literārā pēcpusdiena
22.2.2015.g. ALB namā

Adelaides latvieši ir kulturāla un patriotiska tauta—pat plus 40C gradu karstums viņus neatturēja no literārās pēcpusdienas par politisku tēmu: “Pēdējās Saeimas vēlēšanas un ko tās nozīmē Latvijas nākotnei.” Protams, arī referenta izvēle spēlēja savu lomu, jo Aleksandrs Gārša ir Adelaidē labi pazīstams un iecienīts referents, kurš savu vielu sagatavo rūpīgi un ziņoši, un ar dedzību seko Latvijas politiskai dzīvei.

Austrālijā esam pieraduši pie šejienes vēlēšanu sistēmas: divas galvenās un jau sen pastāvošas partijas, balsošana obligāta (ja negrib maksāt soda naudu par nebalsošanu), ievēlētās partijas vadītājs automātiski kļūst par ministru prezidentu, kurš no savas partijas ievēlētiem deputātiem izvēlas ministrus. (Turpinājums 2. lpp.)

ALB valde 2014-2015. Pirmā rindā no kreisās: Dr. Ilga Vēvere (sekretāre, biedrīne, grāmatnīcas vadītāja), Astra Kronīte (priekšsēde), Ilze Radziņa (Rosmes vadītāja, vice-priekšsēde).

Otrā rindā no kreisās: Dr. Andris Dārziņš (valdes pārstāvis Laimas grupā), Arturs Berķis (nama pārzinis), Brīta Līdums (kasiere) un Ināra Kalniņa (saimnieciskā vadītāja). Iztrūkst Rūdis Dancis (padomdevējs tehniskos jautājumos). Foto: I. Kronītis.

Brāļi Šici izcīna bronzu priekšpēdējā Pasaules kausa posmā kamanīņu sportā

Latvijas divnieks brāļi Andris un Juris Šici 21. februārī izcīnīja trešo vietu Vācijas trasē Altenbergā notiekošajās Pasaules kausa izcīņas priekšpēdējā - astotā - posma sacensībās kamanīņu sportā.

Šici labāko trijnieku noslēdza jau pēc pirmā brauciena, taču otro braucienu viņi veica vien par divām sekundēm tūkstošdaļām lēnāk, kas ļāva saglabāt savas pozīcijas arī summā.

Par šī posma uzvarētājiem tikmēr tika kronēti vācieši Tobias Vendl un Tobias Arlts, kuri pirms nedēļas Siguldā kļuva par pasaules čempioniem un kuri 21. februārī Šicus apsteidza par 0,200 sekundēm. Tik-

mēr otrajā vietā ierindojās citi vācieši Tonijs Egerts un Saša Benekens, kam latvieši summā zaudēja 0,128 sekundes.

Otro braucienu neveiksmīgi veica Latvijas otrā ekipāža ar Oskaru Gudramoviču un Pēteri Kalniņu, kuri pēc pirmā brauciena bija augstajā piektajā vietā. Latviešu divnieks trasē pieļāva vairākas kļūdas, kas otro braucienu lika veikt par aptuveni pussekundi lēnāk un summā ierindoties vien 13.vietā, uzvarētājiem piekāpjoties par 0,983 sekundēm.

Savukārt jaunie Kristens Putins un Kārlis Krišs Matuzels, kuri pēc pirmā brauciena bija 16. pozīcijā, nespēja uzlabot savu

stāvokli un šādā vietā ierindojās arī divu braucienū summā. Viņi Vendlam/Arltam piekāpās par 1,706 sekundēm.

Kopumā sacensībās piedalījās 19 divnieku ekipāžas.

Pēc astoņos posmos aizvadītām desmit sacensībām Pasaules kausa kopvērtējuma līderi ar 925 punktiem ir Egerts/Benekens, kuriem ar 885 punktiem seko Vendl/Arlts, bet Šici ar 594 punktiem joprojām atrodas augstajā trešajā vietā. Savukārt Gudramovičs/Kalniņš ar 209 punktiem ieņem 16.pozīciju.

Tikmēr ar vienā posmā izcīnītiem 25 punktiem 27.vietā atrodas Putins/Matuzels.

22. februārī gaidāmas dāmu sacensības un šosezon jaunieviestais Sprinta kauss.

Pēc Altenbergas posma Pasaules kausa apritē atliks vēl tikai viens etaps, kas pēc nedēļas risināsies olimpiskajā Soču trasē, turklāt tas vienlaicīgi būs arī Eiropas čempionāts.

Kā zināms, pirms mēneša viens no Latvijas vadošajiem kamanīņu braucējiem Kristaps Mauriņš piedzīvoja smagu kritienu treniņu laikā un viņam šī sezona jau ir noslēgusies.

Par Latvijas izlases galveno treneri šosezon kļuvis Kaspars Dumpis, kurš aizstājis ilgus gadus šajā amatā aizvadījušo Pēteri Cīmani. LETA

Brāļi Andris un Juris Šici. Foto: www.diena.lv